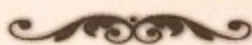

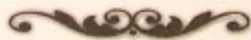
בעזהשי"ת

שו"ת
י"ד משה

שאלות ששאל אאמו"ר
הגה"צ ר' יעקב דרדק זצ"ל
את פוסק הדור הגאון הגדול
מרן רבי משה פיינשטיין זצוק"ל
בהליכות והנהגות ועוד,
והתשובות שענה לו רבינו זצ"ל

ועליו הוספתי
אמת ליעקב
מקורות, ביאורים והערות
בדברי רבינו זצ"ל

בחמלת ה' עלי
מאת
ישראל תנחום דרדק

מח"ס נחמת ישראל, יגל יעקב, ישמח ישראל,
אור ישראל, שמחת ישראל ב"ח ושו"ת יד אביגדור
שנת יעקב אבינו לא מות אלא חי לפ"ק

אקדמות מילין

יתברך היוצר וישתבח הבורא, שהחייני וקיימני והגיעני לזמן הזה, וזיכני להוציא לאור עולם אחרי עמל ויגיעה, את הספר הנוכחי "שו"ת י"ד משה" והוא שאלות ששאל אאמו"ר זצ"ל בעל פה ובכתב, את מרן פוסק הדור הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצוק"ל בהלכה, השקפה, הנהגה ועוד, וכן מה ששאל את בנו וממשיך דרכו, הגאון הגדול רבי דוד פיינשטיין שליט"א. לפעמים הארכתי בהערות ולפעמים קיצרתי, וביותר הארכתי בדברים שחשבתי שיותר נוגעים למעשה, אבל לא כל המקומות שווים. עוד דבר, אף שעל כמה שאלות ששאל אאמו"ר זצ"ל אפשר למצוא תשובה באחד מכרכי שו"ת אגרות משה, אבל ברור הדבר שלא ידע אאמו"ר זצ"ל את כל האג"מ בעל פה, וביותר, שרובם ככולם היו שאלות ששאל אאמו"ר זצ"ל הרבה זמן לפני שאותם שאלות נשאלו, כי רוב השאלות שהבאתי כאן הם שאלות ששאל אאמו"ר זצ"ל בין שנות תשט"ו - תשל"ט, ואקוה שבס"ד יהיו הדברים לתועלת. ודבר אחרון, אף שאולי ייראו כמה שאלות שלכאורה פשוטות הן, ידע הקורא, שאאמו"ר זצ"ל היה מלמד בזמנים קשים, עם רוחות זרות שהיו מנשבות אז של הרפורמים וקונסרבטיבים, והרבה פעמים אף שאאמו"ר זצ"ל הביא לתלמידיו פסק מפורש מהמ"ב, לא רצו לקבלו, ורק "אם רבי משה פסק כן", קיבלו... רואים מכך עד היכן היה כח של רבינו רבי משה!

וזאת למודעי, שכמה מהדברים שנכתבו כאן הם לפי רוח הזמן והמקום, ולא בהכרח שהם מתאימים לדורנו שהוא 'אכשר דרא', ולכן אין ללמוד ולהקיש מהם לכל מצב בלי להתייעץ עם דעת תורה.

אאמו"ר זצ"ל היה קשור לרבי משה זצ"ל למעלה מעשרים וחמש שנים, ושאל אותו בעניינים שעלו על הפרק באותן תקופות, בעיקר נושאים בהלכה, אבל גם בהשקפה, בחינוך לתלמידים, הן שאלות פרטיות והן שאלות ציבוריות וכאשר יראה הקורא.

ואף שהדפסתי כבר בספר יגל יעקב כמה מהמכתבים מהגרמ"פ זצ"ל, אבל לא ראי זה כראי זה, וכתבתי ביתר אריכות, עד כדי שאוכל לומר שבס"ד פנים חדשות באו לכאן, וע"י בפתחה לדינא דגרמי

ה'י

מעמק הבכא,
קלקלות,
הרוח וזך הנפש,

זצ"ל

חת עון.
ל היסורין,
מצא דוגמתה.
זה,
פתקאותיו.
עים,

ק רוחניותו,

אורו,

פר,

זוכה

לאוי"ט

מפתח התשובות

שאלות ותשובות בעל פה

אורח חיים

ציצית ותפילין עמוד א
א. מידת הטלית קטן ב. הורדת טלית קטן למשחקים וכדו' ג. השחרת תפילין במשחת נעליים

תפילה וברכות עמוד ו
ד. עניית אמן לקריש ברדיו או טלפון ה. קדיש, אל מלא רחמים, על גוי שנפטר ו. בת בין הגברים בבית הכנסת ז. ברכה על פיצה

שבת עמוד י"ב
ח. חיוב של בחור כהדלקת נרות ט. הדלקת נרות של חשמל י. הרצאת מפתח מוחב בתוך שרשרת יא. ציצית במקום בלי עירוב יב. קריעת נייר טואלט יג. התזת דאודורנט יד. שימוש בבקבוק ארוסול

פסח עמוד כג
טו. בדיקת ספרים לקראת פסח טז. בדיקה למי שנוסע לפני פסח
יז. איזה חמץ אפשר למכור יח. מכירת קטניות יט. מכירת בושם ומוצרי קוסמטיקה כ. האכלת חמץ לבעלי חיים כב. כמץ כג. שמן בוטנים כד. שימוש בבושם ומוצרי קוסמטיקה כה. סבון כו. משחת שיניים כז. תרופות כח. הכשרת חנוך לפסח כט. הכנת מקרר לפסח כס. הגעלה כלי זכוכית לפסח כט. ניקוי קוביות/פלטה לשיניים ל. שיעור כוית במצות יד. לא. שיעור כוית אכילת פרס לב. שיעור כוית אכילת פרס לנשים וקטנים לג. תפילין בחול המועד

ספירת העומר, י"ב, סוכות עמוד כב
לד. תספורת לנשים לה. שמיעת קלטת לו. א' דר"ח אייר לז. עשיית שידוך לח. שימוש בתנור חשמלי לט. סכך אחרי סוכות

יורה דעה

איסור וחיתר עמוד טו
מ. סרדינים שאין עליהם עור וקשקשים מא. המתנה בין בשר לחלב לילדים מב. המתנה אחרי גבינה קשה מג. העסקת גוי במטבח הישיבה

עבודה זרה ודעות כוזבות עמוד נח
מד. מכירת ספרי כפירה/השכלה מה. "אבולוציה" מו. שחייה כבויכה ששייכת לקונסרבטיבים מז. שידור/סרט מכנסייה

פאות, לא תלכש עמוד סג
מח. מכוונת גילוח מט. בגד אשה בהצגה

גדה עמוד סו
ג. פתיחת רחם כבדיקת רופא נא. כנייל כמעוכרת נב. ראשי מיטות מחוברות

צדקה עמוד ע
נג. חישוב מעשר כספים נד. ניכוי הוצאות מכבסה ממעשר כספים

ספרי קודש עמוד קג
נה. תרגום של תורה שכתבו מין / אפיקורוס נו. כנייל כשמרדפס חומש על הרף

תרומות ומעשרות עמוד קד
נז. תפוזים הכאים מא"י

אבן העזר וחושן משפט

נח. מאיזו שעה יש איסור יחוד כלילה נט. איש להורות לנכות ס. שידוך לזוג שלא ישמרו טהרת המשפחה סא. עריכת חופה במוסד קונסרבטיבי סב. השתתפות בחתונה עם ריקודי תערוכת וכדו' סג. גניבת ספרי קודש ממוסד קונסרבטיבי

באיסור להתחבר ל"סינאנוג קאונסיל"

בס"ד, יום רביעי בשבת ט"ו לחודש מנחם אב ה'תשל"ו
לכבוד הרב בלוט שליט"א,

רב שלומים וברכות כל הימים, אכ"ר.

אחדשה"ט בירדות נאמנה, זה כבר שנה בערך ששלחתי
למרן ראש הישיבה שליט"א מכתב המכיל מספר שאלות
מהציבור החונה פה בקליבלנד, והמכתב הראשון נאבד
כנראה, כי הרב רבלין שליט"א צלצל אלי ואמר לי
שהמחאות ששלחתי באותו מכתב עבור הישיבה נאבדו,
ובכן ביטלתי את ההמחאות וחכייתי עד פרשת תולדות,

אמת ליעקב

המחלל שבת בא לביה"כ, יש לו עדיין ויקה ורגש ולא שמע שיקידו שלא לתת
לו עליה כעושי לו הארציזט, וכן כשבא לאיוו שמחה, וכן ע"י בשו"ת מלמד להועיל
אירח ס"י כ"ט שמתוך.

וע"י בשו"ת שבט הלוי ח"ט ס"י ס"יא שכתב על זה, ומ"מ סו"ס עדיין ברשעתם,
ואיבא נדר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, כמוש"כ החכם צבי ס"י י"ג
וכו', ומן הנסיון והמטרה דאם אנטו נותנים להם כל הכבוד המגיע לשומר
המצוות והתורה, שגם הם מסתפקים ודחשבו הרעו כמותכם, ולעולם לא יחזרו
בתשובה, אבל דמי אם הם באמת כתיקנות שנשבו, מצוה לדבר אליהם באחבה
ולקרבה, אולי יתעורר ניצוץ החיובי בקרבם, לבוא אל תחת כנפי השכינה.

ובשם החז"א מובא שם שמונת לתת להם עלייה לתורה, רק שיהיו זו קרואים
ח"ץ ממש, וע"י גם בספר פאר הדור ח"ג עמ' ל"ו ומשמע שם דהיינו רק כעיש
סיבה לקרותו כמו אב של נער בר-מצוה וכד'. וע"י בשו"ת מנחת שלמה ח"ב ס"י
ד' אות"י שכתב שאפשר ליתן למחללי שבת עלייה כשהו נעשה למטרה קדושה של
קירוב רחוקים לתורה ויראת שמים, וכיח"י בשו"ת רב"א ח"ו ס"י ת"ב, וש"ת
שואלו ודורשין ח"ג ס"י ד' בשם הגרשז"א זצ"ל, אבל סתם, אין ליתן למחללי
שבת בפרהסיא, וע"י בחליכות שלמה מ"ב הפרה 54 בשם הגרשז"א, ואמ"ל אם
ירגיש עלבון, שאין לו להרגיש עלבון כי עליו להביין הדבר בעצמו, שהיאך יכבדו
אותו לברך יאשר בחר בני ... וינתן לנו את תורתו, בעת אשר לדאבוננו אינו שומר
את התורה.

ושלחתי שוב את השאלות בצירוף ההמחאות. הפעם נתקבלו
ההמחאות, אך הרב רבלין אמר לי ששוב נאבדו השאלות,
כנראה שיש מעשה שטן בזה, כי הרבה מן השאלות הנוגעות
לציבור ולא שאלות פרטיות, כפי שיווכח כבודו כשיעין
במכתב, ואינני מדבר על הטירחה ועל ההוצאות, כי בכל
פעם שלחתי מכתב דחוף ומעטפה להחזיר את התשובות,
אלא הנני מתכוין פשוט לענין חוסר הבידור הנחוץ להלכה.
סידרתי שוב את השאלות באופן שיש רק צורך להשיב
הלכה למעשה ללא הארכה וטרדה יתירה, ואם גם זה יקשה
להראש ישיבה שליט"א, אולי יכול לפחות לחתום על
המכתב לאחר שתשובותיו תכתבנה, כי מבלי חתימתו
חוששני שהענין ישאר בצריך עיון גדול בין הרבה
מהשומעים. כן מוכיח הניסיון לדאבונינו הגדול.

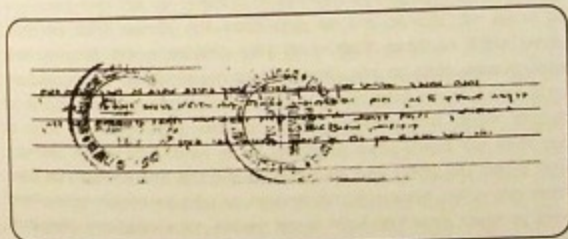
קעת הוספתי בזה תשובה דחופה בנוגע להתחברות לוועד
עם פריצי חומת הדת של הקונסרבטיבים והרפורמים אשר
לא היה כדבר זה עד היום בקליבלנד, ואשר כדברי החזו"א
זצ"ל "הרופפים כדורנו נכנעים לכופרים, ונהנים מנשיאות חן
בעיני הכופר, על חשבון רפיון אמונה כי איננו קנאי ואיננו
בטלן, ויודע שצריך לוותר על האיסורים כדברים חיוניים
ולמצוא היתרים כאשר ידרשו זאת החיים העכשוויים". ויש
חשש שאם יצליחו במזימתם חלילה אז יעבור הענין
לטרוריסט [הסמוכה] אשר גם שם היה נסיון כזה לפני זמן
מה, ובי"ה יתברך לא הצליח. אך יש כאן גדר חזר וניעור
חלילה, והשעה הרת סכנה היא, ויש לעמוד על המשמר.
ביום רביעי הבא צריכה להתקיים אסיפת מחקר בין נציגים
של בתי הכנסת בקליבלנד, והרבה מהדתיים, או שרופפים

איגרת זה במשך כשלושה חדשים, בבקשה למחול לי על זה, ואם יהיה באפשר אשתדל שמרי סבי בעצמו יענה על מקצת התשובות. ואסיים בברכת מרי סבי שנוכה בקרוב לביאת משיח, ולמצב של ומלאה הארץ רעה.

בידידות,

מדיכי מרלי

ומ"ס אמר שאגרוף כאן חותמת שלו לסימן שעניתו כפי פסקיו.

אמת ליעקב

אין בזה בכתיב משום לפני שר, ועי' ברישוי שם נתי עברי דמרא שכתב וי"ל דאי לא יתיב ליה לא מצו שקיל.

מכתב ב'

בענין בעל תשובה לקבל עלייה או להיות ש"ץ

יום ה' לשבת פרשת ויחי, י"א טבת תשמ"א

לכבוד ידידי הרה"ג ר' יעקב דרדק שליט"א,

בברכת שלום וברכה.

בבקשת מרי סבי הרב פיינשטיין שליט"א, הריני מוסר לכת"ד תשובה זו. ומ"ס עדיין מקוה אם יתחזק מצב בריאותו, אולי ישיב תשובה בעצמו לכת"ד.

... תלמיד שלומד כעת כישיבה, מסתמא השקפותיו הם נכונה, ומאמין בהשם ובתורתו, ואין להסתכל על מה שהוריו רשעים, ואפשר להניחו לקבל עלייה לתורה⁽²²³⁾, שברכתו הוא ברכה⁽²²⁴⁾, ואם ידוע שאינו מחלל שבת אפשר

אמת ליעקב

(223) עי' בהנחות רעקייא וי"ד סי' רס"ד סעי' א', וש"ת צ"י"א ח"ח סוסי"ו י"ח, והגם שמחלל שבת בפרהסיא דינו כעובד ע"ז, מי"מ א"צ לברר אם הוא באמת חלל שבת במילי דאורייתא במני עשרה כשרים מישראל, ועי' בש"ת מלמד להועיל ח"א סי' כ"ט, וש"ת בנין ציון ח"ב סי' כ"ג, ובפרט לפי משי"כ תחורא כתי"ב סי' פ"ז ס"ק וי"ד וי"ד סי' ב' ס"ק כ"ח, דבוח"ז יש להובם דין של תוסק שנשכח ולא דין מוסר, ולכן בודאי בגדי"ד שהוא נמצא באיירה של תורה ובשיבה, שאין לחשוש שהוא מחלל שבת, ומותר ליתן לו עלייה, ויכול להניח לו להיות ש"ץ.

(224) מש"כ רמרמי והקונטרבטיבי שהם גרועים יותר, ואין ברכתם ברכת כלל ועי' בש"ת אגימ אריח חייב סי' נ', ובאריח ח"ג סי' י"ב כתב שגם אם למד את כבודו מאבותיו והוא תינוק שנשבה, סוף סוף כיון שאינו מאמין אין זו ברכה, אבל אם הוא מאמין, אלא שעובר עבירות, ברכתו ברכה ומצוה אחרים די חובתם, ולמשל, המחלל שבת לתיאבון, ברכתו ברכה, ומותר להעלותו לתורה, אלא שלעזו אין לכבד עברי עבירה, ולכן יש להמנע מלהעלות לתורה גם אותם, אם לא במקום צורך כגון שיש להם יאהרצייט, או באופן שאם לא יעלו אותו לתורה ירום מחלוקת, ועי' בש"ת אגימ אריח ח"ג סי' כ"א.